ЛЕКСИЧНІ ОСНОВИ МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ JAVA

Питання 1.3.

Змінні

- Приклад оголошення змінної
  - double salary;
  - int vacationDays;
  - long earthPopulation;
  - char yesChar;
  - boolean done;
- Ім’я змінної повинно починатись з букви та складатись з букв та цифр
  - Буквами вважаються символи ‘A’ – ‘Z’, ‘_’ та будь-який юнікод-символ, що відповідає букві (π, ä та інші)
  - Аналогічно, цифрами вважаються як десяткові, так і цифри з конкретної мови
  - Не можна використовувати пробіл, ‘+’, ‘©’ та інші
  - Регістр символу в назві теж враховується, довжина назви не обмежується
- Визначити, які символи Java вважає буквами, можна за допомогою методів isJavaIdentifierStart() та isJavaIdentifierPart() з класу Character.
  - Хоч знак $ вважається буквою Java, для іменування елементів його використовувати не рекомендується.
  - Він слугує для позначення назву, які формуються компілятором та інструментальними засобами.

- В якості назв змінних не можна використовувати зарезервовані слова Java.

abstract	assert	boolean	break	byte
case	catch	char	class	const
continue	default	do	double	else
enum	extends	false	final	finally
float	for	goto	if	implements
import	instanceof	int	interface	long
native	new	null	package	private
protected	public	return	short	static
strictfp	super	switch	synchronized	this
throw	throws	transient	true	try
void	volatile	while		

- В одному рядку можна оголосити кілька змінних, хоч такий підхід і не рекомендується:
  - int i, j;

Ініціалізація змінних

- Виконується за допомогою оператора присвоєння

```
int vacationDays;
System.out.println(vacationDays); // ОШИБКА! Переменная не инициализирована
```

```
double salary = 65000.0;
System.out.println(salary);
int vacationDays = 12; // здесь можно объявить переменную
```

- Рекомендується оголошувати змінну якомога ближче до місця її використання.

Константи

- Для позначення констант використовується ключове слово final
  - Присвоїти значення такій змінній можна лише 1 раз.
  - Рекомендується в іменах констант використовувати лише великі букви

```
public class Constants
{
  public static void main(String[] args)
  {
    final double CM_PER_INCH = 2.54;
    double paperWidth = 8.5;
    double PaperHeight = 11;
    System.out.println("Paper size in centimeters: "
      + paperWidth * CM_PER_INCH + "by" + paperheight * CM_PER_INCH);
  }
}
```

Статичні константи

- Часто константа повинна бути видимою декільком методам з класу.
  - Такі константи називають константами класу і задаються за межами методів
  - Використовуються ключові слова static final, а також public – для отримування доступу

```
public class Constants2
{
  public static final double CM_PER_INCH = 2.54;
  public static void main(String[] args)
  {
    double paperWidth = 8.5;
    double paperHeight = 11;
    System.out.println("Paper size in centimeters: "
      + paperWidth * CM_PER_INCH + " by " + paperHeight * CM_PER_INCH);
  }
}
```

Вирази (expressions)

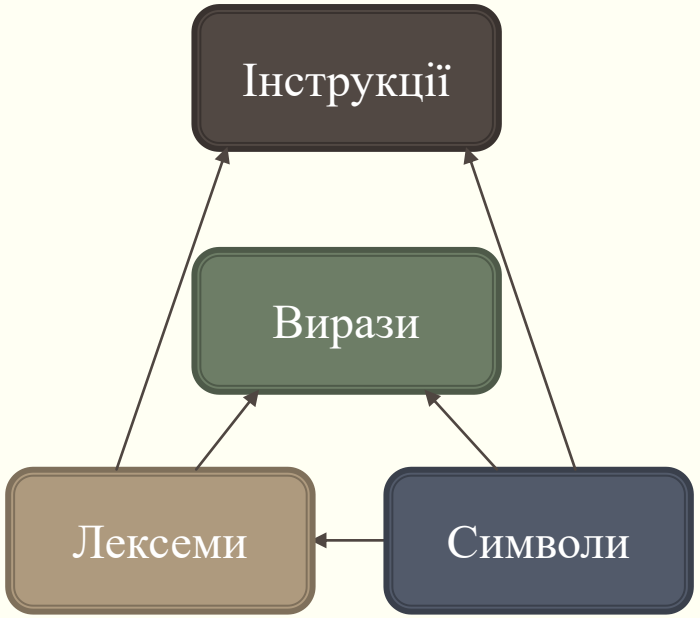

- Для ініціалізації змінних та інших цілей використовуються вирази – комбінація літералів, назв змінних, викликів методів та операторів.
  - Під час виконання вираз отримує значення, яке відповідає його типу даних.
  - Якщо вираз присвоєно змінній, типи змінної та виразу мають узгоджуватись; інакше компілятор повідомить про помилку.
  - Java розпізнає прості та складені (compound) вирази.

Прості вирази

- Простим виразом є літерал (постійне значення, що присвоюється), назва змінної (містить значення) або виклик методу (повертає значення).
- Типи літералів у Java: string, булеві true і false, символ, ціле число, дробове число, null
- Виклик методу, який не повертає значення (void method) є спеціальним випадком простого виразу, наприклад,

```
System.out.println("Hello, World!");
```

- Такий вираз не можна присвоїти змінній
  - Спроба це зробити (наприклад, int i = System.out.println("X");) спричиняє повідомлення про помилку від компілятора.

Літерали

- Рядковий літерал – послідовність Unicode-символів, що знаходяться між подвійними лапками, наприклад, "The quick brown fox jumps over the lazy dog".
  - Може також містити управляючі послідовності друкованих або недрукованих символів, що не можуть інакше бути присутніми у літералі.
  - Наприклад, символ “ використовує управляючу послідовність \”.
- Символьний літерал – Unicode-символ в одинарних лапках (‘A’).
- Булевий літерал складається із зарезервованого слова true або false.
- Цілочисельний літерал містить послідовність цифр.
  - До літералу типу long необхідно дописувати суфікс L.
- Основні формати представлення:
  - Десятковий (decimal)
  - Шістнадцятковий (hexadecimal) – з префіксом 0x або 0X (наприклад, 0x7B)
  - Вісімковий (octal), який починається з 0, наприклад, 0177.

Літерали

```
public class SimpleExpressions
{
   public static void main(String[] args)
   {
      int counter = 10;
      double temperature = 98.6; // Assume Fahrenheit scale.
      String firstName = "Mark";
      int[] ages = { 52, 28, 93, 16 };
      char gradeLetters[] = { 'A', 'B', 'C', 'D', 'F' };
      float[][] matrix = { { 1.0F, 2.0F, 3.0F }, { 4.0F, 5.0F, 6.0F }};
      int x = 1, y[] = { 1, 2, 3 }, z = 3;
      double π = 3.14159;
      System.out.println(counter);
      System.out.println(temperature);
      System.out.println(ages.length);
      System.out.println(gradeLetters.length);
      System.out.println(matrix.length);
      System.out.println(x);
      System.out.println(y.length);
      System.out.println(z);
      System.out.println(p);
   }
}
```

Літерали з плаваючою крапкою мають цілочисельну та дробову частини, розділені крапкою, наприклад, 0.1.

- Можуть також бути присутні експонента (буква e або E) та суфікс типу (D, d, F або f), наприклад, 89F, 600D, 13.08E+23.

Літерал null присвоюється посилковій змінній (reference variable) і показує, що змінна не відноситься до об’єкту.

- Можна присвоїти змінній результат виконання методу:

```
boolean isLeap = isLeapYear(2012);
```

Складені вирази (compound expressions)

- Послідовність простих виразів та операторів
- Оператор може бути
  - Унарним (наприклад, унарний -)
  - Бінарним (наприклад, +)
  - Тернарним (умовний оператор ?:)
- Оператори можна розділити на
  - Префіксні (унарні оператори перед операндом)
  - Постфіксні (унарні оператори після операнду)
  - інфіксні (бінарний або тернарний оператор, оточений операндами)

Таблиця операторів

Оператор	Символ	Опис
Додавання, конкатенація рядків	+	Операнд1 + Операнд2
Віднімання, унарний мінус	-	Операнд1 - Операнд2, -Операнд3
Індекс масиву	[]	Змінна[індекс]
Присвоєння	=	Змінна = Операнд
Побітовий І	&	Операнд1 & Операнд2
Побітове доповнення	~	~Операнд
Побітове виключне АБО	^	Операнд1 ^ Операнд2
Побітове АБО	|	Операнд1 | Операнд2
Зведення типу	(тип)	(тип) Операнд
Умовний оператор	?:	Операнд 1 ? Операнд 2 : Операнд3
Складене присвоєння	+=, -=, *=, /=, %=, &=, |=, ^=, <<=, >>=, >>>=	Змінна *Оператор* Операнд
Остача від ділення	%	Операнд1 % Операнд2

Таблиця операторів

Оператор	Символ	Опис
Логічний І	&&	Операнд1 && Операнд2
Логічний АБО	||	Операнд1 || Операнд2
Ділення	/	Операнд1 / Операнд2
Рівність	==	Операнд1 == Операнд2
Нерівність	!=	Операнд1 != Операнд2
Побітовий зсув вліво	<<	Біти зліва зникають, а справа встановлюються 0
Побітовий зсув вправо	>>	Біти справа зникають, а зліва встановлюються 0
Логічне доповнення	!	!Операнд
Логічне виключне АБО	^	Операнд1 ^ Операнд2
Множення	*	Операнд1 * Операнд2
Інкремент	++	змінна++ (постінкремент), ++змінна (преінкремент)
Декремент	--	змінна-- (постдекремент), --змінна (предекремент)
Відношення порівняння	>,>=,<,<=	

Таблиця операторів

Оператор	Символ	Опис
Оператор доступу	.	ідентифікатор1.ідентифікатор2
Виклик методу	()	ідентифікатор(список аргументів)
Створення об'єкту	new	new ідентифікатор(список аргументів), виділяє пам'ять та викликає конструктор. Для масивів може бути new ідентифікатор[розмір масиву]
Перевірка типу відношення	instanceof	операнд1 instanceof операнд2, де операнд1 - об'єкт, а операнд2 – клас або інший користувацький тип даних
Беззнаковий побітовий зсув управо	>>>	Операнд1 >>> Операнд2, де кожен операнд повинен бути символом чи цілочисельним значенням

Коментарі

- Як і в решті мов програмування, ігноруються під час виконання.
  - Байткод для коментарів не будується.
- Використовуються для документування коду.
- У Java присутні три види коментарів:
  - Однорядкові коментарі (//)
  - Багаторядкові коментарі (/*...*/)
  - Коментарі для автоматичного форматування документації (javadoc)
- У Java коментарі /*...*/ не можуть бути вкладеними

Коментарі

- Однорядкові коментарі корисні для вставки коротких, проте змістовних пояснень вихідного коду в цей же код.
  - `System.out.println(Math.sqrt(10 * 10 + 20 * 20));`

```
// Output distance from (0, 0) to (10, 20).
```

  - Не використовуйте для unhelpful documentation, типу

```
// Ця змінна зберігає цілочисельні значення.
```

- Багаторядкові коментарі:

```
/*

Рік вважається високосним, якщо він ділиться на 400

або ділиться на 4, але не ділиться на 100.

*/

System.out.println(year % 400 == 0 || (year % 4 == 0 && year % 100 != 0));
```

Javadoc-коментарі

- Спрощує специфікацію зовнішньої HTML-based документації.
  - Спрощують підготовку технічної документації
- Це багаторядкові коментарі /** … */

```
/**
 *  Application entry point
 *
 *  @param args array of command-line arguments passed to this method
 */
public static void main(String[] args)
{
   // TODO code application logic here
}
```

- Між /** та */ знаходиться опис методу та Javadoc-тег @param (інструкція з префіксом @ для утиліти javadoc).

Найбільш поширені теги

- @author ідентифікує автора вихідного коду.
- @deprecated визначає сутність у вихідному коді (наприклад, метод), що має більше не використовуватись.
- @param показує параметр методу.
- @see постачає see-also посилання.
- @since ідентифікує реліз, в якому сутність вперше створена.
- @return визначає тип (kind) значення, що повертає метод.
- @throws документує виключення, що викидається методом.

Приклад генерації

- Задача про гістограму із зірочок

```
package com.marchenko;

import java.io.BufferedReader;
import java.io.IOException;
import java.io.InputStreamReader;
import java.io.InterruptedIOException;

/**
  Created by Puasson on 04.01.2016.
  Dump all command-line arguments to standard output.
  @author Stanislav Marchenko
 */

public class histClass {
    /**
     Application entry point.
     @param args array of command-line arguments.
     @throws IOException for BufferReader
     * */
    public static void main(String[] args) throws IOException {
        System.out.println("Введіть виручку з першого магазину: ");
        BufferedReader reader = new BufferedReader(new InputStreamReader(System.in));
        int t1 = Integer.parseInt(reader.readLine());// Double.parseDouble(reader.readLine());

        System.out.println("Введіть виручку з другого магазину: ");
        BufferedReader reader2 = new BufferedReader(new InputStreamReader(System.in));
        int t2 = Integer.parseInt(reader2.readLine());// Double.parseDouble(reader.readLine());

        System.out.println("Введіть виручку з третього магазину: ");
        BufferedReader reader3 = new BufferedReader(new InputStreamReader(System.in));
        int t3 = Integer.parseInt(reader3.readLine());// Double.parseDouble(reader.readLine());
```

Згенерована документація

```
C:\Users\Puasson\IdeaProjects\hist\src\com\marchenko>javadoc histClass.java
Loading source file histClass.java...
Constructing Javadoc information...
Standard Doclet version 1.8.0_66
Building tree for all the packages and classes...
Generating .\com\marchenko\histClass.html...
Generating .\com\marchenko\package-frame.html...
Generating .\com\marchenko\package-summary.html...
Generating .\com\marchenko\package-tree.html...
Generating .\constant-values.html...
Building index for all the packages and classes...
Generating .\overview-tree.html...
Generating .\index-all.html...
Generating .\deprecated-list.html...
Building index for all classes...
Generating .\allclasses-frame.html...
Generating .\allclasses-noframe.html...
Generating .\index.html...
Generating .\help-doc.html...
```

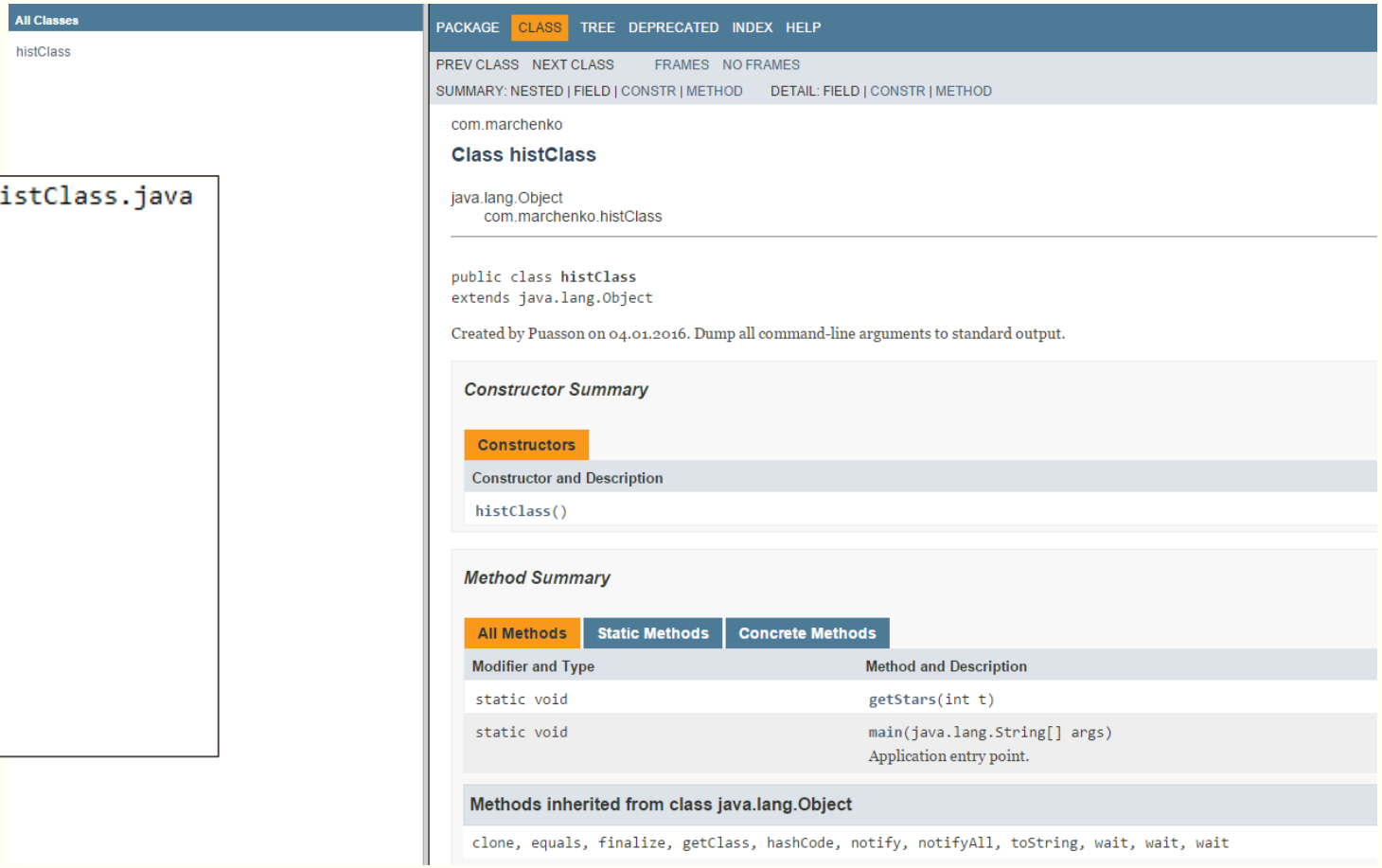

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Наступне запитання: управління ходом виконання Java-програми